

واحد آموزش سلامت

• آزمایش ادرار برای چیست؟

آزمایش ادرار به انگلیسی Urinalysis یک ابزار تشخیصی است که اجزای مختلف ادرار را برای ارزیابی سلامت کلی یا وجود بیماری خاص اندازه‌گیری می‌کند. پارامترهایی مانند گلوکز، پروتئین، pH، سلول‌های خونی، عفونت‌ها، عملکرد کلیه و مصرف دارو و مواد مخدر در این آزمایش ارزیابی می‌شوند. آزمایش ادرار برای بررسی بیماری‌هایی مانند بیماری‌های کلیوی، عفونت ادراری، سنگ کلیه، انسداد مجاری ادراری در کودکان، بیماری کبدی و دیابت استفاده می‌شود. علائم عفونت ادراری یا مشکل در سیستم ادراری ممکن است شامل درد شکم، کمر درد، سوزش ادرار و خون در ادرار باشد.

• نکات قابل توجه

در تست آنالیز ادرار، نمونه ادرار در ظرفی تمیز جمع آوری شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بهترین زمان برای انجام آزمایش ادرار صبح است، چون غلظت ادرار به این علت که مدت زیادی در مثانه مانده، بیشتر است. در تست آنالیز ادرار، رنگ، بو، وزن مخصوص و pH ادرار بررسی می‌شود.

دقت کنید اگر نمونه‌گیری ادرار را در منزل انجام می‌دهید بیش از ۷ ساعت نمی‌توانید آن را نگهداری کنید و باید به نمونه‌گیر در منزل تحویل دهید و یا اینکه به مراکز تشخیصی منتقل کنید. اگر آزمایش ادرار ۲۴ ساعته یا ۱۲ ساعته باشد، باید بلافاصله تحویل نمونه انجام بگیرد، در غیراین صورت نتیجه نادرست خواهد بود و به انجام نمونه‌گیری دیگری احتیاج خواهید داشت.

• شرایط نمونه‌گیری در منزل

این آزمایش معمولاً به صورت ۱۲ ساعته انجام می‌گیرد و شما باید ادرار اول صبح را به اندازه چند قطره تخلیه کنید و سپس باقی ادرار را در ظرف نمونه تخلیه کنید. پیش از انجام تخلیه مثانه محل خروج ادرار را با صابون و آب استریل کرده و با دستمال خشک کنید. قبل از نمونه‌گیری مصرف آنتی‌بیوتیک باید قطع شود.

دقت کنید اگر در منزل نمونه‌گیری را انجام می‌دهید آن را تا انتقال به مراکز تشخیصی یا مامور اعزامی در منزل، طبقه پایین یخچال نگهداری کنید.

• چه مواردی بررسی می‌شود؟

- ✓ رنگ: رنگ طبیعی ادرار زرد کم‌رنگ تا کهربایی تیره است
- ✓ شفافیت: درار به‌صورت طبیعی شفاف است؛ ولی عواملی مثل مواد غذایی چرب، عفونت‌های ادراری، انگل، قارچ، اسپرم و گلوبول‌های قرمز و سفید خون موجب تغییر شفافیت ادرار می‌شود
- ✓ وزن: وزن ادرار شامل مواد دفعی و املاح موجود در ادرار است. هرگاه ادرار به‌دلیل وجود مشکلاتی مثل اسهال، استفراغ و تب بالا غلیظ شود، وزن آن نیز بالا می‌رود؛ در حالی که برخی بیماری‌های کلیوی، مصرف زیاد مایعات و دیابت بی‌مزه، می‌تواند وزن ادرار را کاهش دهد.
- ✓ PH: عدد PH طبیعی ادرار بین ۴٫۶ تا ۸ است. تعیین میزان اسیدی بودن ادرار در شناسایی سنگ‌های کلیه موثر است.
- ✓ پروتئین: در حالت طبیعی در ادرار نباید پروتئین باشد. در حالت کلی اگر میزان پروتئین ادرار بالا

باشد، احتمال وجود بیماری‌های کلیوی، عفونت مجاری ادراری، فشار خون بالا و دیابت افزایش می‌یابد

✓ گلوکز: مانند پروتئین، در ادرار گلوکز نیز نباید وجود داشته باشد، مگر اینکه وجود بیماری‌های کلیوی و دیابت شیرین باعث افزایش قند یا گلوکز ادرار شده باشد.

✓ گلبول سفید و قرمز (WBC – RBC): در حالت طبیعی نباید گلبول‌های قرمز و سفید در ادرار وجود داشته باشد و مقدار این پارامترها باید صفر باشد.

✓ وجود خون در ادرار: معنی Trace در آزمایش ادرار به معنای وجود خون در ادرار است. وجود خون می‌تواند نشانه وجود عفونت‌های مجاری ادراری باشد.

• آزمایش U/C یا کشت ادرار

کشت ادرار (Urine Culture) آزمایشی است که می‌تواند باکتری‌ها را در ادرار شما تشخیص دهد. در این آزمایش میکروب‌هایی که باعث عفونت دستگاه ادراری (UTI) می‌شوند، شناسایی و تشخیص داده می‌شوند. باکتری‌هایی که به طور معمول باعث عفونت دستگاه ادراری می‌شوند، می‌توانند از طریق حالب وارد مجاری ادراری شوند. در محیط دستگاه ادراری شما، این باکتری‌ها می‌توانند به سرعت رشد کرده و به یک عفونت تبدیل شوند. در حالت طبیعی نمونه ادرار افراد سالم بدون باکتری یا دارای مقادیر بسیار جزئی از باکتری می‌باشد.

• روش جمع آوری

قبل از شروع جمع آوری ادرار، بهتر است در ابتدا دست‌های خود را بشویید و سپس دستگاه تناسلی خود را با یک پاک‌کننده مناسب مثل صابون بشویید. برای انجام این آزمایش معمولاً توصیه می‌شود نمونه اول صبح جمع آوری شود

زیرا در این حالت ادرار شما در طول شب برای چند ساعت در مثانه شما باقی می‌ماند و جواب آزمایش آن درست‌تر است. اما اگر نتوانید نمونه صبحگاهی جمع‌آوری کنید بار هم اشکالی ندارد و شما می‌توانید در ساعات دیگر شبانه روز نیز آزمایش کشت ادرار خود را انجام دهید. پس از شستشو دست‌های خود، ظرف جمع‌آوری ادرار را از نایلون خود باز می‌کنید و سپس ابتدای ادرار خود را به بیرون می‌روید و جریان میانی ادرار را در ظرف جمع‌آوری می‌کنید. باید دقت داشته باشید که پوست شما با ظرف ادرار تماس نداشته باشد. همچنین وجود مواد شوینده در نمونه ادرار می‌تواند در نتایج آزمایش شما اختلال ایجاد نماید.

قبل جمع‌آوری ادرار آنتی‌بیوتیک مصرف نکرده باشد.

توجه!!

تفسیر آزمایش خود را فقط بر عهده پزشک خود بگذارید 😊